

**UCHWAŁA NR XXI/145/16
RADY GMINY ŻARY**

z dnia 22 września 2016 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Żary
na lata 2017 – 2022”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz.930) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Żary na lata 2017 – 2022”, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Leszek Kasprów

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY ŻARY NA LATA 2017-2022

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Żary na lata 2017– 2022, zwany dalej Programem Aktywności Lokalnej (PAL), określa kierunki działań w zakresie aktywności lokalnej mieszkańców Gminy Żary, mające na celu wzmocnienie ich podmiotowości oraz podmiotowości tworzonych przez nich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnych i grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym, oznaczającym brak możliwości uczestniczenia w życiu gospodarczym, politycznym, kulturowym spowodowanym brakiem dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczeniem praw społecznych, deprywacją potrzeb, dlatego też instytucje państwowe oraz organizacje pozarządowe od lat pomagają osobom mającym problemy na rynku pracy, jak również w obszarze życia społecznego. Aktualny model polskiej polityki społecznej polega nie tylko na zapewnianiu podstawowych świadczeń z pomocy społecznej, ale również na pracy z klientem skoncentrowanej na podejmowaniu działań aktywizujących społecznie i integrujących osobę wykluczoną ze społecznością lokalną i jej najbliższym otoczeniem. Skuteczna pomoc powinna nie tylko podnosić jakość życia jednostki, ale również jej rodziny i najbliższego otoczenia, dlatego też coraz ważniejsza staje się kompleksowa i trwała pomoc, coraz bardziej liczą się działania efektywne, skuteczne, łączące reintegrację zawodową i społeczną. Program Aktywności Lokalnej jest narzędziem aktywnej integracji, którego zadaniem jest wzmocnienie podmiotowości lokalnej społeczności oraz aktywizacja społeczna tych grup, wśród których występuje największe zagęszczenie problemów społecznych. Program Aktywności Lokalnej wynika ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Żary na lata 2015-2021 i jest jej uzupełnieniem. Duże znaczenie ma kapitał ludzki, zasób wiedzy, umiejętności i potencjał, z którymi ściśle związany jest kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek. Kapitał społeczny jest sumą kapitałów jednostkowych, która powinna być wykorzystana i pomnożona przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

II. DIAGNOZA PROBLEMU

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach w roku 2015 świadczenia w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) przyznano łącznie 378 rodzinom (968 osobom). Najczęstszym powodem przyznania pomocy było ubóstwo – 287 rodzin, długotrwała lub ciężka choroba – 164 rodziny, niepełnosprawność – 193 rodziny, bezrobocie – 160 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 90 rodzin. Ubóstwo, bezrobocie, powielanie negatywnych wzorców, brak wykształcenia, dziedziczenie niskiego statusu rodziny, niedostosowanie do dominujących w społeczeństwie wzorów zachowań powoduje marginalizację osób, rodzin, a nawet całych grup społecznych, prowadząc do ich społecznego wykluczenia. Osoby takie posiadają liczne deficyty socjalne, psychospołeczne, emocjonalne, które przekładają się na ich trudniejszą sytuację zarówno na rynku pracy, jak i w życiu rodzinnym, społecznym, powodując ich marginalizację i wykluczenie. Osoby dotknięte problemem wykluczenia społecznego doświadczają syndromu wyuczonyj bezradności, której towarzyszy deficyt poznawczy (przekonanie o niemożności wpływu na własne życie, braku skuteczności podejmowanych działań) oraz niechęć do podejmowania działań zmierzających do zmiany swojej sytuacji życiowej. Osoby te wykazują również braki w sferze zachowań społecznych – nie potrafią nawiązać rozmowy, wyrazić własnego zdania, mówić o swoich pragnieniach, przyjmować krytyki. Wobec powyższego istotne jest, aby osoby borykające się z problemem społecznej marginalizacji, zostały objęte kompleksowym wsparciem ukierunkowanym na podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i ich rodzin oraz ich integracji z lokalnym środowiskiem.

III. CEL PROGRAMU

Głównym celem PAL jest pomoc osobom, rodzinom, grupom społecznym zamieszkującym na terenie Gminy Żary w odbudowaniu i podtrzymaniu uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności, w powrocie do pełnienia ról społecznych, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu inicjatyw oraz przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej. W ramach PAL zostaną podejmowane działania mające na celu

aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do lokalnej grupy oraz wspieranie rozwoju społeczności lokalnych.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Priorytetowe inicjatywy przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, są zgodne z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Żary na lata 2015-2021 i są ukierunkowane na:

- Ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa,
- Rozbudowę świadczeń wspierających aktywność,
- Poprawę jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb społecznych, ułatwianie dostępu do usług deficytowych (kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych),
- Promowanie działań prorodzinnych,
- Promowanie zasady samopomocy – wspieranie działań mających na celu wzajemną pomoc osób, grup społecznych zmagających się z podobnymi problemami,
- Wspieranie nowych form aktywizacji (zawodowej, edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej) w szczególności osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- Promowanie i wspieranie (w zależności od potrzeb) organizacyjne, finansowe projektów realizowanych w partnerstwie,
- Wspieranie (w zależności od potrzeb) organizacyjne, finansowe lokalnych inicjatyw,
- Ułatwianie dostępu do poradnictwa i informacji,
- Wspieranie (w zależności od potrzeb) organizacyjne, finansowe rozwoju podmiotów gospodarki społecznej,
- Organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i terapeutycznych,
- Wspieranie (w zależności od potrzeb) organizacyjne, finansowe zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Wójta,
- Wspieranie (w zależności od potrzeb) organizacyjne, finansowe Placówek Wsparcia Dziennego dla dzieci (światlic środowiskowych),
- Aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym – promocję działań wspierających więzi pokoleniowe,
- Wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich, - Działania inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Pojęcie pomocniczości oznacza, że struktury wyższe (władza) nie powinny wyręczać struktur niższych, czyli osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych w tym, z czym mogą one sobie poradzić we własnym zakresie. Zadaniem władzy publicznej jest natomiast pobudzenie i podtrzymanie struktur oraz wspomaganie i wspieranie w sytuacji, gdy realizacja zadań, czy też osiągnięcie określonych celów przekracza ich możliwości. Wiąże się to nierozdzielnie z każdego człowieka, czyli prawem do wolnego i świadomego działania. W tym ujęciu znaczenia nabiera zasada partycypacji społecznej polegająca na włączaniu obywateli w rozwiązywanie istniejących problemów. Bardzo ważnym staje się aspekt samopomocowy, którego idea polega na wyzwaniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych. Zadaniem władzy samorządowej, instytucji jest zatem wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

VI. GRUPY DOCELOWE – ODBIORCY PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej jest tworzony i skierowany do mieszkańców Gminy Żary, w szczególności:

- dzieci,
- młodzieży,
- osób w wieku produkcyjnym,

- osób niepełnosprawnych,
chorych,
- osób w wieku poprodukcyjnym (starszych),
- poszczególnych społeczności lokalnych,
- osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym z ich otoczenia,
- poszczególnych grup społecznych,
- rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- osób borykających się z problemem bezdomności.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Przewiduje się następujące efekty Programu Aktywności Lokalnej:

- Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy,
- Stworzenie płaszczyzny angażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów,
- Zintegrowanie społeczności lokalnych i grup społecznych,
- Podwyższenie jakości działań środowiskowych, w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności,
- Wzrost zaangażowania lokalnych instytucji oraz organizacji w podejmowanie przez nie wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnych oraz grup społecznych (lokalne partnerstwa).

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

- Urząd Gminy w Żarach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach,
- Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe,
- Placówki Wsparcia Dziennego,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żarach,
- Organizacje pozarządowe i kościelne,
- Policja,
- Lokalne przedsiębiorstwa, firmy, sklepy,
- Media.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej jest finansowany z następujących źródeł:

- środki unijne, - środki własne gminy,
- środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej (MRPiPS, ROPS w Zielonej Górze itp.),
- środki z działalności na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi,
- środki pochodzące od sponsorów,
- inne środki zewnętrzne.

X. MONITORING

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie, w trakcie trwania projektu, na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji